

**Voorstel van wet van de leden Bamenga en Koops tot
wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en het
Wetboek van Strafvordering, in verband met het wettelijk
vastleggen van het verbod op etnisch profileren**

Nr. 3**MEMORIE VAN TOELICHTING**

I ALGEMEEN	2
1. Inleiding	2
2. Probleemanalyse	3
2.1 Voorbeelden van <i>etnisch profileren</i>	3
2.2 <i>Het algemeen probleem van etnisch profileren</i>	6
2.2.1 Gevolgen van etnisch profileren voor de samenleving	6
2.2.2 Gevolgen van etnisch profileren voor de effectiviteit van opsporing en handhaving	7
2.2.3 Gevolgen van etnisch profileren voor het individu	8
2.3 <i>Het voorkomen van etnisch profileren</i>	8
3. Bestaand juridisch kader	8
3.1 <i>Nederlands recht</i>	9
3.1.1 De Grondwet	9
3.1.2 Algemene wet gelijke behandeling	9
3.1.3 Algemene wet bestuursrecht	10
3.2 <i>Strafrechtelijke handhaving en uitoefening van de politietaak daarbij</i>	11
3.2.1 Risicoprofilering	11
3.2.2 Behoorlijke procesorde	11
4. Inhoud van het wetsvoorstel	12
4.1. <i>Algemene wet bestuursrecht</i>	12
4.2. <i>Wetboek van Strafvordering</i>	13
4.3. <i>Indirect onderscheid op grond van 'ras'</i>	14
5. Verhouding tot grondrechten	14
6. Uitvoeringsaspecten en financiële gevolgen	15
7. Adviezen en internetconsultatie	16
II. ARTIKELSGEWIJS	17

I ALGEMEEN

1. Inleiding

Op 10 december 1948 is de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. In artikel 1 staat het volgende centraal: “Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren.” In Nederland zijn onze grondrechten verankerd in de Grondwet. Het fundament hiervan is artikel 1: “Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.” Op basis van dit artikel is discriminatie op grond van een aantal expliciet genoemde persoonskenmerken, waaronder ‘ras’, specifiek verboden.

Een specifieke vorm van discriminatie die de afgelopen jaren bij verschillende overheidsorganisaties¹ onderdeel is geweest van beleid, komt door het gebruik van risicoprofielen als hulpmiddel om een selectie te maken. Als in deze profielen ‘ras’ (indirect) een van de selectiecriteria is, is sprake van etnisch profileren. Het gaat dan om het gebruik van identiteitskenmerken zoals etniciteit, nationaliteit, huidskleur, taal, geloof of andere afkomstgerelateerde kenmerken bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van beleid, het (voorbereiden van) besluiten, het nemen van selectiebeslissingen, opsporing en handhaving.

De recente voorbeelden van discriminatie door overheidsinstanties laten zien dat er, ondanks artikel 1 van de Grondwet en daarop gebaseerde wetgeving, onvoldoende duidelijkheid is over het verbod op en discriminerende karakter van etnisch profileren. De centrale vraag hierbij is vaak wanneer onderscheid op basis van ‘ras’ objectief gerechtvaardigd kan worden. In de rechtszaak Amnesty c.s. tegen de Staat over etnisch profileren door de Koninklijke Marechaussee is op 14 februari 2023 door het Gerechtshof Den Haag uitspraak gedaan dat onderscheid op basis van ‘ras’ nooit objectief gerechtvaardigd kan worden. Er is dus geen objectieve rechtvaardiging denkbaar voor het gebruik van ‘ras’ als criterium bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van beleid, het (voorbereiden van) besluiten, het nemen van selectiebeslissingen en opsporing en handhaving.

Deze uitspraak van het Hof heeft een duidelijke signaalwerking gehad. Zo hebben verschillende overheidsinstanties kennisgenomen van de uitspraak en soms hun interne regels,

---

¹ Recente voorbeelden van overheidsorganisaties die op basis van ‘ras’ hebben geselecteerd zijn:

- **Politie:** Prof. dr. Masja van Meeteren, Prof. mr. dr. Maartje van der Woude, Dr. Paul Mutsaers, Dr. Ieke de Vries, Nadia Hageman, BSc, Prof. dr. Joanne van der Leun en Prof. dr. Ashley Terlouw (December 2023), [Etnisch profileren door de politie: een systematische literatuurstudie toegespitst op de Nederlandse context](#)
- **Koninklijke Marechaussee (KMar):** Gerechtshof Den Haag (14 februari 2023) [Koninklijke Marechaussee mag bij controles op verblijfstatus geen gebruik maken van ras als selectiekenmerk](#)
- **Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO):** PWC (26 januari 2024), [Onderzoek misbruik uitwonendenbeurs](#)
- **Immigratie en Naturalisatiedienst (IND):** Immigratie- en Naturalisatiedienst (18 maart 2022), [WOB-verzoek](#)
- **Belastingdienst/diensttoelage:** Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening (26 februari 2024), [Blind voor mens en recht](#) en RTL Nieuws (10 mei 2020), [Belastingdienst geeft toe: toch sprake van etnisch profileren](#)

trainingen, opleidingen, beleid en handelingskaders daarop aangepast. Met dit voorstel tot wetswijziging vertalen de indieners de uitspraak van het Hof Den Haag in een wettelijke regeling. Daarmee wordt onduidelijkheid over het verbod en het discriminerende karakter van etnisch profileren voorkomen. Ook kan zo worden voorkomen dat overheidsinstanties ondanks de uitspraak van het Hof toch nog ruimte blijven zien om etnisch te profileren. Een duidelijke wettelijke norm is daarom van belang om etnisch profileren integraal en duurzaam tegen te gaan. Het doel van deze wetswijziging is derhalve om de kern van de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag te codificeren.

2. Probleemanalyse

Dit hoofdstuk behandelt afzonderlijk een aantal concrete voorbeelden van gevallen van etnisch profileren van de afgelopen jaren (2.1) en gaat in op de problematiek die etnisch profileren met zich meebrengt (2.2). Hoofdstuk twee wordt afgesloten met de problemen die specifiek worden geadresseerd door het wetsvoorstel (2.3).

2.1 Voorbeelden van etnisch profileren

In deze paragraaf worden enkele concrete voorbeelden gepresenteerd van etnisch profileren in Nederland, waarbij burgers systematisch op grond van 'ras' zijn gecontroleerd. Deze gevallen illustreren het institutionele karakter van discriminerende praktijken en laten zien dat etnisch profileren zich niet alleen beperkt tot handhaving door de politie en de marechaussee.

*Amnesty c.s. tegen de Staat over etnisch profileren door de KMar*²

Bekend is de zaak waarin twee mannen, onafhankelijk van elkaar op Rotterdam The Hague Airport en Eindhoven Airport werden geprofileerd (mede) op basis van etnische kenmerken in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) door de KMar. Het Gerechtshof Den Haag (hierna: het Hof) heeft in deze zaak geconcludeerd dat voor het door de KMar gemaakte directe onderscheid op grond van 'ras' of etniciteit bij selectiebeslissingen in het kader van het MTV geen objectieve en redelijke rechtvaardiging kan bestaan. Het maken van onderscheid op basis van 'ras' of etniciteit zonder objectieve en redelijke rechtvaardiging is een bijzonder ernstige vorm van discriminatie, zo stelde het Hof vast. De KMar maakte in bepaalde gevallen onderscheid op basis van 'ras' of etniciteit en wilde dit onderscheid kunnen blijven maken. De KMar onderwierp in voorkomende gevallen personen aan een controle mede vanwege, bijvoorbeeld, hun huidskleur, terwijl andere personen, met een witte huidskleur in vergelijkbare gevallen, niet gecontroleerd werden. Dit is volgens het Hof discriminatie op grond van 'ras'. Een dergelijke vorm van discriminatie leidt tot stigmatisering en gevoelens van pijn en frustratie bij de op die grond geselecteerde personen. Bovendien heeft het beleid en optreden van de KMar een negatieve uitstraling op de maatschappij als geheel, zo staat in de uitspraak. Nederlanders met een andere dan een witte huidskleur kunnen zich hierdoor volgens het Hof niet geaccepteerd en tweederangsburger voelen.

---

² Gerechtshof Den Haag (14 februari 2023) [ECLI:NL:GHDHA:2023:173](#)

*Politie*³

Etnisch profileren door de politie is een complex en gelaagd onderwerp. Naast etniciteit blijken ook andere factoren mee te wegen in een politiebepaling, zoals geslacht, leeftijd, kleding en het strafblad van de verdachte. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat etnisch profileren niet alleen een kwestie is van individuele politieacties. Uit internationaal literatuuronderzoek blijkt dat etnisch profileren in diverse vormen van politiewerk voorkomt. De meest overtuigende aanwijzingen zijn gevonden in de context van verkeershandhaving en politiewerk op straat. Het meeste onderzoek is afkomstig uit de Verenigde Staten en kan niet één op één naar de Nederlandse context worden vertaald. Toch zijn de resultaten volgens de onderzoekers bruikbaar, omdat er veel parallellen zijn tussen de Nederlandse en de Amerikaanse politieorganisaties. Ook kunnen op basis van het onderzoek geen harde uitspraken worden gedaan over de omvang van etnisch profileren in Nederland vanwege het beperkte aantal Nederlandse studies. Maar de wetenschap en de experts zijn het erover eens dat etnisch profileren door de politie in Nederland een realiteit is die problematisch is.

Belastingdienst en dienst toeslagen^{4 5}

Een concreet voorbeeld van etnisch profileren binnen de Belastingdienst is het toeslagenschandaal dat leidde tot onterechte beschuldigingen van duizenden ouders van fraude met kinderopvangtoeslagen. De parlementaire enquête naar aanleiding van het toeslagenschandaal concludeerde dat er sprake was van ongelijke behandeling van mensen met een niet-Nederlandse nationaliteit. Uit cijfers van het CBS blijkt daarnaast dat 70% van de slachtoffers van de toeslagenaffaire een migratieachtergrond heeft (in het buitenland is geboren ofwel één of twee ouders heeft die in het buitenland zijn geboren). Eerder heeft de belastingdienst in een andere casus al toegegeven dat nationaliteit in risicoprofilering is gebruikt om te bepalen of er een verhoogde kans was op fraude.⁶

*Dienst Uitvoering Onderwijs*⁷

Sinds 2012 maakt de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gebruik van een algoritme om studenten te selecteren die mogelijk misbruik maken van de studiebeurs voor uitwonende studenten. In juli 2023 werd echter in de media onthuld dat dit algoritme onterecht studenten met een migratieachtergrond onevenredig vaak selecteerde voor controle. Naar aanleiding hiervan besloot de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) het algoritme stop te zetten en het controleproces te laten onderzoeken door een onafhankelijke partij. Totdat het onderzoek is afgerond, wordt de selectie voor controle uitgevoerd op basis van een aselechte steekproef. De Autoriteit Persoonsgegevens is bovendien gestart met een onderzoek naar de verwerking van persoonsgegevens in dit proces. Uit het externe onderzoek bleek dat tussen 2010 en 2013 sprake was van indirecte discriminatie, met name tegen MBO-studenten met een 'niet-Nederlands klinkende achternaam'. Signalen van mogelijke discriminatie werden destijds onvoldoende zorgvuldig onderzocht. Het kabinet heeft hiervoor zijn excuses aangeboden en aangekondigd dat het CBS nader onderzoek zal uitvoeren naar de omvang en gevolgen van deze discriminatie.

---

³ Prof. dr. Masja van Meeteren, Prof. mr. dr. Maartje van der Woude, Dr. Paul Mutsaers, Dr. Ieke de Vries, Nadia Hageman, BSc Prof. dr. Joanne van der Leun en Prof. dr. Ashley Terlouw (December 2023), [Etnisch profileren door de politie: een systematische literatuurstudie toegespitst op de Nederlandse context](#)

⁴ Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening (26 maart 2024), [Blind voor mens en recht](#)

⁵ Centraal Bureau voor de Statistiek (2022), [Kenmerken van gedupeerde gezinnen toeslagenaffaire](#)

⁶ RTL Nieuws (10 mei 2020), [Belastingdienst geeft toe: toch sprake van etnisch profileren](#)

⁷ PWC, 2024, [Onderzoek misbruik uitwonendenbeurs](#)

INTERNETCONSULTATIE

*Immigratie- en Naturalisatiedienst*⁸

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) ontwikkelde het Risicomodel Erkend Referenten met als doel fraude met verblijfsvergunningen voor kennismigranten te bestrijden. Dit model werd van 2014 tot mei 2021 toegepast. Eén van de indicatoren voor de selectie van mogelijke fraudeurs was de samenstelling van het bedrijfsbestuur, waarbij onderscheid werd gemaakt tussen ‘Nederlands’, ‘Westers’ en ‘niet-Westers’. Hoewel het kabinet stelt dat deze indicator niet werd gebruikt voor het bepalen van de risicoscore, concludeerde de afdeling Juridische Zaken van de IND in 2017 dat het model zou leiden tot etnisch profileren.

*Casus Haarlem*⁹

In 2007 deed de Haarlemse rechtbank uitspraak in een zaak die ging om bijstandsfraude. Het college had de bijstandsuitkering van een man van Somalische afkomst ingetrokken. Personen van Somalische afkomst waren in sterkere mate onderwerp van onderzoek dan anderen naar aanleiding van een brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, inzake het fraudepatroon bij Somalische bijstandsgerechtigden. Het onderzoek in casu begon met het aanspreken van de eiser, omdat hij vanwege uiterlijke kenmerken mogelijk in het profiel zou passen van het onderzoek naar bijstandsgerechtigden van Somalische afkomst. Deze eiser heeft vervolgens geen medewerking verleend waarop de intrekking van de bijstandsuitkering volgde. De rechtbank concludeerde dat, vanwege de discriminerende werkwijze, de man niet kon worden afgerekend op het feit dat hij niet had voldaan aan de inlichtingenplicht. De belangrijkste conclusie uit deze casus was dat er sprake was van discriminatie op grond van ‘ras’ door onderzoek uitsluitend te richten op personen van Somalische afkomst en dat daarmee het gelijkheidsbeginsel is geschonden.

2.2 Het algemeen probleem van etnisch profileren

Deze subparagraaf belicht de negatieve impact van etnisch profileren ten aanzien van de samenleving, effectiviteit van opsporing en handhaving en ten aanzien van de impact op individuele burgers.

2.2.1 Gevolgen van etnisch profileren voor de samenleving

De gevolgen van etnisch profileren hebben een diepgaande impact op de samenleving als geheel, waaronder het verlies van vertrouwen in en de legitimiteit van overheidsinstanties zoals de politie en KMar. Ook wordt de sociale cohesie ondermijnt en neemt polarisatie toe als deze praktijken niet worden aangepakt. Hieronder wordt in detail ingegaan op de bredere samenlevingseffecten van etnisch profileren.^{10 11 12}

- *Sociale ongelijkheid en uitsluiting*: etnisch profileren als vorm van systematische discriminatie versterkt bestaande ongelijkheden. Mensen met een migratieachtergrond en/of niet-witte huidskleur worden vaker staande gehouden, gecontroleerd en gearresteerd zonder objectieve rechtvaardiging. Dit tast het recht op gelijke behandeling aan.

---

⁸ Immigratie- en naturalisatiedienst (18 maart 2022), [Besluit op Wob-verzoek Wob besluit risicomodellen en algoritmes](#)

⁹ Rechtbank Haarlem (8 mei 2007), [ECLI:NL:RBHAA:2007:BA5410](#)

¹⁰ Sociaal Cultureel Planbureau (2020), [Ervaren discriminatie in Nederland II](#)

¹¹ Amnesty International (2024), [ETNISCH PROFILEREN IS OVERHEIDSBREED PROBLEEM](#)

¹² Kennisplatform Integratie en Samenleving (2018), [Vertrouwen in een rechtvaardige behandeling door de politie](#)

- *Polarisatie en sociale spanningen*: de versterking van negatieve stereotypen draagt bij aan polarisatie, meer sociale spanningen, conflicten en een verminderd gevoel van gemeenschappelijkheid. Het gevoel voortdurend verdacht te zijn op basis van etniciteit kan leiden tot vervreemding en een gevoel van uitsluiting uit de bredere samenleving. Dit versterkt de marginalisatie van minderheidsgroepen en belemmert hun integratie en participatie.

2.2.2 Gevolgen van etnisch profileren voor de effectiviteit van opsporing en handhaving

Ook leidt het gebruik van etnische kenmerken in risicobeoordelingen tot ineffectieve strategieën die het publieke veiligheidsbeleid niet ten goede komen.

- *Verlies van vertrouwen in rechtshandhaving en justitie*:^{13 14 15} dat overheidsinstanties sommige burgers anders behandelt op basis van specifieke persoonskenmerken ondermijnt het principe van rechtsgelijkheid en het vertrouwen in een eerlijke rechtsstaat. Als voorbeeld, Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond geven aan veel minder vertrouwen te hebben in de politie dan Nederlanders zonder migratieachtergrond. Dit verminderde vertrouwen kan vergaande consequenties hebben voor de effectiviteit van handhaving en de algehele veiligheid. Veel activiteiten van de politie zijn zeer sterk afhankelijk van het vertrouwen dat door mensen in de politie wordt gesteld. Gemeenschappen die door overheidsinstanties etnisch worden geprofileerd zijn minder geneigd samen te werken met bijvoorbeeld de politie, wat leidt tot minder meldingen van misdaden en een verminderde bereidheid om als getuige op te treden. Dit belemmert de effectiviteit van politiewerk ernstig. Dergelijk wantrouwen en vijandigheid tussen gemeenschappen en de overheid kan leiden tot escalaties en conflicten. Hierdoor wordt de veiligheid niet bevorderd, maar komt dit juist in het geding.
- *Onbetrouwbare en ineffectieve risicoanalyse*:^{16 17} etnisch profileren is niet alleen onethisch, maar ook ineffectief in het bestrijden van criminaliteit. Het leidt vaak tot een verkeerde focus en verspilling van middelen. Dit hangt sterk samen met confirmation bias: als personen met een bepaald profiel vaker onderwerp zijn van controles, zal dat ertoe leiden dat de doelgroep ook daadwerkelijk vaker wordt aangemerkt als overtreder. Andersom zullen groepen die minder worden gecontroleerd minder vaak worden aangemerkt als overtreder. Dat kan zich vertalen in data en creëert als het ware een zichzelf bevestigende voorspelling waardoor het risicoprofiel zichzelf ogenschijnlijk legitimeert, ook in gevallen waarin het risicoprofiel in feite niet voldoet. Oftewel, door specifieke etnische groepen vaker te controleren, bevestigen handhavingsinstanties

¹³ European Union Agency for Fundamental Rights (2024, p. 43) [ADDRESSING RACISM IN POLICING](#)

¹⁴ Kantar public (Februari 2022), [Vertrouwen en reputatie politie Rapportage burgeronderzoek Doelgroep: Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond](#)

¹⁵ Europees Bureau voor de grondrechten (2021), [Onrechtmatige profilering nu en in de toekomst voorkomen: een gids](#)

¹⁶ Europees Bureau voor de grondrechten (2021), [Onrechtmatige profilering nu en in de toekomst voorkomen: een gids](#)

¹⁷ Prof. dr. Masja van Meeteren, Prof. mr. dr. Maartje van der Woude, Dr. Paul Mutsaers, Dr. Ieke de Vries, Nadia Hageman, BSc, Prof. dr. Joanne van der Leun en Prof. dr. Ashley Terlouw (2023), [Etnisch profileren door de politie; een systematische literatuurstudie toegespitst op de Nederlandse context](#)

onbewust negatieve stereotypen. Dit kan leiden tot een breder maatschappelijk beeld dat deze groepen inherent verdacht of zelfs crimineel zijn.¹⁸

2.2.3 Gevolgen van etnisch profileren voor het individu

Het slachtoffer zijn van etnisch profileren kan langdurige psychische gevolgen hebben voor individuen. Deze impact gaat verder dan de directe interactie met overheidsinstanties en kan blijvende effecten hebben op het welzijn van individuen en gemeenschappen. Vaak ten onrechte gecontroleerde mensen kunnen gevoelens ervaren van chronische angst, vernedering, voelen zich aangetast in hun menselijke waardigheid en voelen zich onrechtvaardig behandeld. Zij kunnen daar trauma's aan overhouden. Dit kan van invloed zijn op de mentale gezondheid van individuen, met gevolgen zoals slapeloosheid, depressie en posttraumatische stressstoornis (PTSS). Diverse onderzoeken omschrijven duidelijk en uitgebreid de psychosociale gevolgen van etnisch profileren.^{19 20 21}

2.3 Het voorkomen van etnisch profileren

Zoals in de inleiding is benoemd, laten recente voorbeelden van etnisch profileren door overheidsinstanties zien dat de implementatie van artikel 1 van de Grondwet in lagere wet- en regelgeving onvoldoende waarborgen biedt om bescherming te bieden tegen discriminatie in beleid en praktijk. Hieruit blijkt dat er onvoldoende duidelijkheid is over het verbod en discriminerende karakter van etnisch profileren. Daarom is het van belang dat duidelijker wordt wat etnisch profileren is en hoe het in de praktijk beter kan worden voorkomen.

In de rechtszaak Amnesty c.s. tegen de Staat over etnisch profileren door de KMar is uitspraak gedaan dat onderscheid op basis van 'ras' nooit objectief gerechtvaardigd kan worden. De uitspraak van het Hof heeft een duidelijke signaalwerking gehad. Zo hebben verschillende overheidsinstanties kennisgenomen van de uitspraak en soms hun interne regels, trainingen, opleidingen, beleid en handelingskaders daarop aangepast.

3. Bestaand juridisch kader

Dit hoofdstuk behandelt het juridisch kader van deze wetswijziging. Hierin worden de Grondwet, de Algemene wet gelijke behandeling en de Algemene wet bestuursrecht genoemd (3.1). Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op welke wettelijke kaders deze wetswijziging van invloed is in relatie tot strafrechtelijke handhaving (3.2).

---

¹⁸ Europees Bureau voor de grondrechten (2021), [Onrechtmatige profilering nu en in de toekomst voorkomen: een gids](#)

¹⁹ Smith, D. A., & Visher, C. A. (1981). "Street-Level Justice: Situational Determinants of Police Behavior".

²⁰ David R. Williams, Harold W. Neighbors and James S. Jackson (2002) "Racial/Ethnic Discrimination and Health: Findings From Community Studies"

²¹ Nijmegen en Leiden, december 2023, "[Etnisch profileren door de politie; een systematische literatuurstudie toegespitst op de Nederlandse context](#)"

3.1 Nederlands recht

3.1.1 De Grondwet

De kern van de Nederlandse wetgeving is vervat in artikel 1 van de Grondwet: “*Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.*”

Betekenis van 'ras'

Van belang bij 'ras' is dat deze term verwarring op kan roepen. Er bestaat wetenschappelijke consensus dat mensen niet kunnen worden onderverdeeld in rassen op grond van biologische kenmerken.²² In het juridisch kader wordt de term 'ras' echter nog wel gebruikt. De term 'ras' moet in juridisch verband worden opgevat als een overkoepelende term voor onder meer huidskleur, afkomst en nationale of etnische afstamming.²³ In de sociologie wordt racisme gezien als een onderverdeling van mensen op grond van hun 'ras'.²⁴ Waar in deze memorie van toelichting en in de wettekst wordt gesproken over 'ras', gaat het over de juridische betekenis van het begrip. Onder 'afkomst' wordt verstaan kenmerken verband houdend met nationale of etnische afstamming, bijvoorbeeld een geboorteplaats buiten Nederland of een ander land van herkomst dan Nederland. Onder 'nationale afstamming' wordt verstaan de binding van een persoon met een nationale staat, bijvoorbeeld omdat die persoon of diens (voor)ouders daar zijn opgegroeid. 'Etnische afstamming' of 'eticiteit' wordt gebruikt als een verwijzing naar het lidmaatschap van een sociale of maatschappelijke groep, die wordt gekenmerkt door een gemeenschappelijke nationaliteit, stam, geloofsopvatting, taal of culturele en traditionele afkomst of achtergrond.

3.1.2 Algemene wet gelijke behandeling

Artikel 1 van de Grondwet kent zijn uitwerking deels in de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb) en de bijzondere gelijkebehandelingswetgeving (voor leeftijd en chronische ziekte en handicap). Meest relevant in het kader van het onderhavige wetsvoorstel is de Awgb. Het gaat hierbij met name om de horizontale werking van het discriminatieverbod (tussen personen onderling of tussen personen en bedrijven). De Awgb bevat een discriminatieverbod voor de arbeidsmarkt, bij de uitoefening van het vrije beroep, bij lidmaatschap van een vakbond of vereniging van beroepsgenoten en bij het aanbieden van of de toegang tot goederen en diensten (art. 7 Awgb). In beginsel valt publiekrechtelijk overheidshandelen dus buiten de Awgb. Een uitzondering daarop is echter vastgelegd in artikel 7a van de Awgb: “*Onverminderd artikel 7 is onderscheid op grond van ras verboden bij sociale bescherming, daaronder begrepen sociale zekerheid, en sociale voordelen.*” Dit omvat ook controles die de overheid uitvoert en het gebruik van risicoprofielen, zolang het gaat om sociale bescherming. De Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme, de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme en het

---

²² J. Buckle (thans: Quarsie), Ras vanuit een medisch-sociologisch perspectief, *Nederlands Tijdschrift voor de Geneeskunde*, 2019;163:D2652, onder verwijzing naar: Wade P. Race, ethnicity, and technologies of belonging. *Sci Technol Human Values*. 2014;39:587-96. doi:10.1177/0162243913516807; en Keita SO, Kittles RA, Royal CD, et al. Conceptualizing human variation. *Nat Genet*. 2004;36:S17-20. doi:10.1038/ng1455. [Medline](#)

²³ Artikel 1, lid 1 Internationaal verdrag inzake de uitbanning van rassendiscriminatie: In this Convention, the term "racial discrimination" shall mean any distinction, exclusion, restriction or preference based on race, colour, descent, or national or ethnic origin which has the purpose or effect of nullifying or impairing the recognition, enjoyment or exercise, on an equal footing, of human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural or any other field of public life.

²⁴ Kamerstukken II, 2021/2022, 30 950, nr. 315, p. 2

College voor de Rechten van de Mens hebben voorgesteld deze beperking af te schaffen en het Awgb ook op al het eenzijdige overheidshandelen van toepassing te laten zijn.

Volgens de op Unierecht gebaseerde Awgb kan direct onderscheid (dus direct op grond van het beschermde persoonskenmerk) nooit worden gerechtvaardigd tenzij er sprake is van een wettelijke uitzondering. Voor indirect onderscheid (op grond van een op zichzelf neutraal kenmerk, dat personen met een bepaald kenmerk in het bijzonder benadeelt) kan een objectieve rechtvaardiging bestaan.

De wettelijke uitzonderingen op het verbod van direct onderscheid op grond van 'ras' zijn op grond van artikel 2, derde lid en onderdeel a en b van het vierde lid, de volgende:

1. wanneer sprake is van specifieke maatregelen om nadelen die verband houden met ras op te heffen of te verminderen;
2. wanneer uiterlijke kenmerken die samenhangen met het 'ras' van een persoon bepalend zijn; en
3. wanneer sprake is van een wezenlijk en bepalend beroepsvereiste.

In geval van profilering mede op grond van 'ras' is geen van deze uitzonderingen van toepassing. Bij indirect onderscheid geldt een open systeem van rechtvaardigingsgronden. Het verbod geldt, op grond van artikel 2, eerste lid, niet indien het onderscheid objectief gerechtvaardigd wordt door een legitiem en zwaarwegend doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend (effectief) zijn en noodzakelijk (voldoen aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit).

In dit voorstel tot wetswijziging is er niet voor gekozen om ook een voorstel tot wijziging van de Awgb te doen. Op het moment van schrijven wordt er vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om eenzijdig overheidshandelen onder het bereik van de Awgb te brengen en om overheidsinstanties de mogelijkheid te geven om beleidsvoornemens vooraf te laten toetsen door de het College voor de Rechten van de Mens (CvdRM), de instantie die nu uitspraken doet over discriminatieklachten.

3.1.3 Algemene wet bestuursrecht

Ook in het bestuursrecht geldt het gelijkheidsbeginsel. Het gelijkheidsbeginsel ligt echter niet vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht, anders dan een deel van de andere algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Wel is hiertoe in 2021 de motie Jetten-Marijnissen ingediend.²⁵ Daarnaast werkt art. 7a van de Awgb zoals hierboven genoemd (deels) door in het bestuursrecht. Doorgaans wordt het bestuursrechtelijk gelijkheidsbeginsel geacht door te werken vanuit artikel 1 van de Grondwet. Het gaat om een zogenaamd ongeschreven algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, omdat het niet in de Algemene wet bestuursrecht neer is gelegd.

In de eerste plaats gaat het bij rechtmatigheid van bestuurshandelen om bestuursbesluiten.²⁶ Indien sprake is van rechtens gelijke gevallen, dienen die gevallen gelijk te worden behandeld.

---

²⁵ Kamerstukken II 2020/2021, 35 510, nr. 15

²⁶ Art. 1:3, eerste lid Awb: onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.

Bijvoorbeeld bij een vergunningsaanvraag of een besluit tot handhaving. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur zien echter ook op andersoortige handelingen dan besluiten, zij zien ook op uitvoering, controle en handhaving en zelfs op privaatrechtelijk handelen van de overheid. Wanneer er bij bestuursrechtelijke uitvoering, controle en handhaving gebruik wordt gemaakt van risicoprofielen die gebruikmaken van 'ras', of een grond die daaraan gerelateerd is, dan is dat evident in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

De algemene wet bestuursrecht heeft een brede werking. De wetswijziging ziet op het bestuursrecht in brede zin. Daaronder vallen bijvoorbeeld ook verkeerscontroles en controles op uitkeringsfraude.

3.2 Strafrechtelijke handhaving en uitoefening van de politietaak daarbij

Strafrechtelijke handhaving is primair een taak van de politie. De meest belangrijke wettelijke kaders daarvoor zijn te vinden in het Wetboek van Strafvordering (Sv.) en de Politiewet (PolW). Dit wetsvoorstel richt zich op het Wetboek van Strafvordering wat betreft het strafrechtelijke aspect. Het strekt zich ook uit over strafvorderlijke bevoegdheden die in andere wetten staan, zoals in paragraaf 11a van de Wet wapens en munitie. Opgemerkt wordt ook dat niet alle handavingsbevoegdheden van de politie onder het strafrecht vallen. Zo zijn controlebevoegdheden in het kader van bijvoorbeeld de Wegenverkeerswet bestuursrechtelijk van aard en vallen zij onder de Algemene wet bestuursrecht.

3.2.1 Risicoprofilering

Het eerstgenoemde wetboek bevat de algemene regels voor de opsporing. In het kader van risicoprofilering is hierbij het meest relevant wanneer iemand als 'verdachte' kan worden aangemerkt, omdat vanaf dat punt de persoon in kwestie onderwerp is van strafrechtelijk onderzoek en de meeste strafvorderlijke bevoegdheden kunnen worden ingezet, zoals fouillering en staandhouding. Ook gelden bepaalde waarborgen in principe enkel voor verdachten, zoals de cautie²⁷ en het recht op een raadsman. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit. Daarna wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wie de vervolging is gericht. (art. 27 lid 1 en 2 Sv). Bekend is in dit verband het *Caribbean Nights*-arrest.²⁸ In deze zaak bepaalde het Hof Amsterdam dat de omstandigheid dat een gekleurde man 's nachts uit de richting van een om drugshandel bekendstaand café kwam aanrennen met een hand op zijn jaszak, onvoldoende grond was voor een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit.

3.2.2 Behoorlijke procesorde

Het strafprocesrecht wordt niet alleen beheerst door wettelijke voorschriften en jurisprudentie, maar ook in belangrijke mate door de beginselen van een behoorlijke procesorde. Het schenden van deze beginselen kan in sommige gevallen leiden tot niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie. Het gelijkheidsbeginsel is een van de beginselen van een behoorlijke procesorde. De beginselen van een behoorlijke procesorde zien op bevoegdheden in het opsporingsonderzoek, maar ook op beslissingen in het strafproces zelf. Dat betekent ook dat het OM bij uitoefening van het opportuniteitsbeginsel –de vrijheid van het Openbaar Ministerie om wel of geen vervolging in te stellen- is gebonden aan onder meer het gelijkheidsbeginsel. Ook de onschuldpresumptie speelt een rol, in samenhang met het gelijkheidsbeginsel. Het niet

---

²⁷ De kennisgeving dat men het recht heeft om te zwijgen.

²⁸ Hof Amsterdam 3 juni 1977, ECLI:NL:GHAMS:1977:AB7142

in acht nemen van het beginsel van gelijke behandeling staat bij etnische profilering al snel op gespannen voet met de onschuldpresumptie, omdat er de premisse aan ten grondslag ligt dat personen met bepaalde persoonskenmerken sneller betrokken zullen zijn bij strafbare feiten.

Meer overkoepelend geldt artikel 6 van het EVRM, dat het recht op een eerlijk proces verzekert. Het EVRM waarborgt daarnaast, middels artikel 14, dat de wijze waarop een burger diens recht een eerlijk proces kan benutten niet afhankelijk is van diens geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status.

4. Inhoud van het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel wijzigt de Algemene wet bestuursrecht (4.1.) en het Wetboek van Strafvordering (4.2.). Daarbij gaat het om het codificeren van de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag van 14 februari 2023 over etnisch profileren door de KMar. Verder wordt ingegaan op indirect onderscheid op grond van 'ras' (4.3.).

4.1. Algemene wet bestuursrecht

In de eerste plaats wordt hoofdstuk 3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gewijzigd. Dit hoofdstuk van de Awb heeft een enorme reikwijdte en is van toepassing op alle bestuursorganen. In het wetsvoorstel is gekozen om te beginnen met de codificatie van het gelijkheidsbeginsel: *‘Het bestuursorgaan draagt bij de uitoefening van zijn taak zorg voor gelijke behandeling van gelijke gevallen’*. Met deze codificatie wordt in algemene zin niet beoogd om het gelijkheidsbeginsel anders in te vullen dan thans het geval is. Daarom is gekozen voor een gangbare en sobere omschrijving van het gelijkheidsbeginsel.

Het gelijkheidsbeginsel is op dit moment niet gecodificeerd in de Awb maar, zoals eerder toegelicht, slechts een *ongeschreven* algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Wel is het neergelegd in artikel 1 van de Grondwet. De overheid is dus gehouden gelijke gevallen gelijk te behandelen en niet te discrimineren. Eerder werd met algemene stemmen de motie Jetten-Marijnissen aangenomen in de Tweede Kamer, waarin werd opgeroepen alle algemene beginselen van behoorlijk bestuur vast te leggen in de Awb.

Vervolgens is gekozen om de volgende rechtsregel te koppelen aan het gelijkheidsbeginsel: *“Het bestuursorgaan neemt bij de voorbereiding van besluiten en bij de handhaving geen selectiebeslissingen waarbij, geheel dan wel gedeeltelijk, direct dan wel indirect onderscheid wordt gemaakt op grond van ras in het bijzonder”*. Hiermee wordt het algeheel verbod op etnisch profileren in de Awb opgenomen en van toepassing gemaakt op alle bestuursorganen. De initiatiefnemers hebben het zinsdeel 'in het bijzonder' toegevoegd vanwege de koppeling aan het gelijkheidsbeginsel. Dat beginsel ziet niet enkel op de non-discriminatiegrond ras. De initiatiefnemers hebben willen voorkomen dat er ogenschijnlijk ruimte ontstaat voor een a contrariore deniering die luidt dat omdat "ras" expliciet als verboden grond wordt genoemd, andere gronden wel toelaatbaar zijn als grond voor onderscheid. Daarbij omschrijft het EHRM rassendiscriminatie als *a particularly invidious kind of discrimination*.²⁹

---

²⁹ EHRM 11 september 2002, Willis v. the United Kingdom, no. 36042/97, § 48

In dit wetsvoorstel is overwogen om naast 'ras' ook andere non-discriminatiegronden op te nemen. Om verschillende redenen is daarvan afgezien. Het is voorstelbaar dat profilering ook betrekking kan hebben op andere persoonskenmerken, echter er is op dit moment onvoldoende grond om een dragende probleemanalyse uit te voeren voor een dusdanig breed artikel waarin die andere persoonskenmerken ook opgenomen zijn. Bovendien zou dan geen sprake meer zijn van een codificatie van de rechtspraak, maar van een afwijking en significante verbreding ten opzichte daarvan.

Het voorgestelde artikel zou dan ook in lijn met van artikel 14 EVRM en artikel 12 EP EVRM gelezen moeten worden.

4.2. Wetboek van Strafvordering

In de tweede plaats wordt een wijziging van het Wetboek van Strafvordering voorgesteld. Het in te voegen artikel luidt zo dat bij uitoefening van bevoegdheden in het kader van het opsporingsonderzoek geen onderscheid wordt gemaakt op grond van 'ras'. Ook dit gaat zowel over geheel als gedeeltelijk onderscheid en zowel op direct als indirect onderscheid. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om naast het bestuursrecht ook het strafrecht te betrekken. Zo richt het voorstel zich op publiekrechtelijk handelen in brede zin.

Signalering valt niet onder het voorstel

Dit wetsvoorstel gaat, om elke onduidelijkheid daarover te voorkomen, niet over beslissingen in situaties waarin etnische persoonskenmerken onderdeel uitmaken van een signalement van een specifieke verdachte. In een signalement kunnen etnische kenmerken namelijk wel voorkomen. In een dergelijke situatie is aan de orde of iemand als verdachte kan worden aangemerkt: *degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit.*³⁰ Bij risicoprofilering, de zogeheten preventieve controles, is de ruimte om personen te controleren op basis van etnische uiterlijke kenmerken er niet. Het voorstel strekt zich uit over bijvoorbeeld handhavingsalgoritmes en grenscontroles (bestuursrecht) maar ziet ook op bijvoorbeeld controles en opsporing in het kader van de Wet wapens en munitie en de Wegenverkeerswet.

Uitoefening van bevoegdheden

De voorgestelde tekst ziet op bevoegdheden die worden toegepast bij strafrechtelijke opsporing. Dat ziet op zowel de algemene opsporingsbevoegdheden (bijvoorbeeld doorzoeking, aanhouding, onderzoek aan de kleding) als voor bijzondere opsporingsbevoegdheden (waarbij valt te denken aan observatie, telefoontaps en het binnendringen in bijvoorbeeld computers). Bij de meeste opsporingsbevoegdheden is de noodzakelijke voorwaarde of iemand als verdachte in de zin van artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering kan worden aangemerkt. Bij bijvoorbeeld terroristische misdrijven kan een *aanwijzing* echter al voldoende zijn (art. 126zd Sv) en in beperkte gevallen gaat het om *ernstige bezwaren* die tegen een persoon bestaan (bijvoorbeeld afnemen van DNA-materiaal, artikel 151b Sv). Bij geen van al deze classificaties mag 'ras' een rol spelen in een voorkomend geval.

Het niet naleven van het discriminatieverbod in de opsporing kan leiden tot strijd met de beginselen van een behoorlijke procesorde. De rechter kan daaraan, wanneer het tot

---

³⁰ Art. 27, eerste lid, Wetboek van Strafvordering

strafvervolging komt, verschillende consequenties verbinden, waaronder de consequentie dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk wordt verklaard.

4.3. Indirect onderscheid op grond van 'ras'

De voorgestelde wettekst expliciteert dat het niet alleen gaat om direct (op grond van een beschermd persoonskenmerk), maar ook om indirect onderscheid. Van indirect onderscheid op grond van 'ras' in risicoprofielen is sprake als niet rechtstreeks op 'ras' wordt geselecteerd maar een ander selectie criterium wordt gebruikt dat personen van een bepaald 'ras' (met een bepaalde etnische achtergrond) in het bijzonder benadeelt.

Dit wetvoorstel is erop gericht om ook indirect onderscheid op grond van 'ras' in bij selectiebeslissingen de bij de opsporing uitdrukkelijk te verbieden. Indirect onderscheid kan weliswaar gerechtvaardigd worden als sprake is van een objectieve rechtvaardiging voor het onderscheid maar zo'n rechtvaardiging is bij risicoprofilering niet voorstelbaar. Immers, een objectieve rechtvaardiging vereist dat is voldaan aan de eisen van legitimiteit, effectiviteit en noodzakelijkheid (proportionaliteit en subsidiariteit). Effectiviteit van indirect onderscheid naar ras is nooit aangetoond en de gedachte dat aan 'ras' gerelateerde criteria effectief zouden zijn berust op zichzelf bevestigende vooroordelen. Het vereiste van subsidiariteit houdt in dat er geen ander, niet of minder discriminerend en even effectief, middel mag zijn om hetzelfde doel te bereiken. Aan het proportionaliteitsvereiste wordt in de praktijk niet voldaan gezien de eerdergenoemde zwaarwegende belangen van personen die door etnische profilering worden getroffen.

5. Verhouding tot grondrechten

Het wetsvoorstel beoogt het recht op gelijke behandeling te versterken door bestaande juridische problemen op dit vlak op te lossen. De initiatiefnemers zien geen grondrechten die in het gedrang kunnen komen door het voorstel, mede omdat dit voorstel betrekking heeft op het functioneren van de overheid en het versterken van de positie van individuele burgers tegen de overheid.

De voorgestelde wetwijziging versterkt het recht op gelijke behandeling. De duidelijkere normstelling versterkt het grondrecht op gelijke behandeling door buiten iedere twijfel te stellen dat ook onderscheid mede op basis van 'ras' niet toegestaan is.

Normen bij discriminatiegronden door risicoprofielen specifiek bij afkomst³¹

Gebruik van de grond 'ras'

De grond 'ras' het sterkst beschermd van de erkende non-discriminatiegronden. Onderscheid op basis van 'ras' is zelden of nooit gerechtvaardigd.³² Uit de jurisprudentie van het EHRM volgen de volgende normen:

---

³¹ Dit onderdeel van de memorie van toelichting is grotendeels ontleend aan de positon paper van het College voor de Rechten van de mens voor het rondetafelgesprek van 23 mei 2024.

³² Vgl. Gerechtshof Den Haag, 14 februari 2023, ECLI:GHDHA: 2023:173, par. 8.6

1. De toetsingselementen ‘legitimiteit van het doel’, de ‘geschiktheid’ en de ‘noodzakelijkheid’ van een risicofactor moeten bij de grond ‘ras’ zo strikt mogelijk worden getoetst.³³
2. Een onderscheid-makende behandeling mag *nooit uitsluitend of in beslissende mate* gebaseerd zijn op ‘ras’.³⁴
3. Eventueel gebruik van ‘ras’ of afkomstgerelateerde risicofactoren mag *nooit ingegeven zijn door stigmatiserende aannames of vooroordelen* over specifieke bevolkingsgroepen.³⁵
4. Overheden hebben een positieve *verplichting* om discriminatie (= verboden onderscheid) op grond van ‘ras’ in hun handelen *te voorkomen*.

Gebruik van de grond ‘nationaliteit’

Nationaliteit ziet op de juridische status van een persoon als staatsburger. Voor onderscheid op grond van nationaliteit is in de Europese jurisprudentie iets meer ruimte dan op de grond van ‘ras’,³⁶ op voorwaarde dat de staatkundige status van personen relevant is (denk aan een selectie voor controle bij een Nederlandse fiscale of sociale regeling die slechts geldt voor personen die (ook) een andere nationaliteit bezitten). Ontbreekt die relevantie dan is in feite sprake van onderscheid op grond van ‘ras’ en moet er als zodanig worden getoetst.³⁷

Ketens van inbreuken op grondrechten, startend bij profilering

Van belang is ook dat het recht op gelijke behandeling in die zin bijzonder van aard is, dat zij ook in samenhang met andere grondrechten een bijzondere gelding heeft. Zo moet het genot van alle grondrechten worden verzekerd zonder enig onderscheid op basis van non-discriminatiegronden. Dat is in het kader van discriminatoire profilering van belang omdat profilering kan leiden tot het gebruik van bevoegdheden die een inbreuk maken op andere grondrechten, in het bijzonder het recht op het privéleven. Er kan zodoende een keten van inbreuken op grondrechten ontstaan, die begint bij de discriminatie bij de profilering.

Deze gedachte is ook terug te voeren op artikel 14 van het EVRM. Het EVRM kent geen algemeen discriminatieverbod, maar dit artikel verzekert wel gelijke behandeling ten aanzien van het genot van de rechten en vrijheden die in het verdrag zijn neergelegd.

Een algemeen discriminatieverbod is later wel neergelegd in artikel 1 van het twaalfde protocol bij het EVRM. Dit ziet op het genot van alle in de wet neergelegde rechten.

6. Uitvoeringsaspecten en financiële gevolgen

De initiatiefnemers verwachten niet dat er grote uitvoeringsconsequenties verbonden zijn aan het wetsvoorstel. Mogelijk moeten profielen of werkwijzen worden gewijzigd voor zover dat nog niet is gebeurd na de uitspraak van het Haagse Hof. Het gaat immers voor een belangrijk deel om codificatie van de uitspraak.

De initiatiefnemers zullen waar zij dat nodig achten ook uitvoeringstoetsen laten verrichten.

³³ EHRM 17 november 2007, D.H. e.a. t. Tsjechie, application no. 57325/00, par. 196

³⁴ EHRM 13 december 2005, nrs. 55762/00 en 55974/00 (Timishev t. Rusland), par. 58.

³⁵ EHRM 16 April 2019, (Applno. 48474/14) Lingurar t. Roemenië.

³⁶ EHRM 9 juni 2022, ECLI:CE:ECHR:2022:0609 (Savickis e.a. t. Letland).

³⁷ Vgl. Rechtbank Den Haag, 16 april 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:5396.

7. Adviezen en internetconsultatie

Volgt na internetconsultatie.

INTERNETCONSULTATIE

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

Dit artikel codificeert het gelijkheidsbeginsel in de Algemene wet bestuursrecht en koppelt daaraan direct de specificatie dat het bestuursorgaan geen selectiebeslissingen neemt waarbij onderscheid wordt gemaakt op grond van 'ras' in het bijzonder. Door de plaatsing in hoofdstuk 3 van de Awb (algemene bepalingen over besluiten) heeft de toevoeging een zo breed mogelijke werking, mede omdat dit hoofdstuk minder vaak wordt uitgesloten van werking in gebieden van bijzonder bestuursrecht, zoals bijvoorbeeld wel gebeurt ten aanzien van hoofdstuk 5 van de Awb, dat gaat over handhaving.

Artikel II

Dit artikel beoogt dezelfde norm vast te leggen ten aanzien van bevoegdheden in het kader van opsporing in het strafrecht. Belangrijk om op te merken is dat de norm niet geldt voor zover het gaat om de vaststelling van of een persoon verdachte is in de zin van artikel 27 Sv als er sprake is van een signalement van een mogelijke dader. Bij de vaststelling van of een persoon voor aanvang van de vervolging verdachte is, is de vraag aan de orde of uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit.

Artikel III

Regelt de evaluatie.

Artikel VI

Regelt de inwerkingtreding.